

STORTINGET

Representantforslag 260 S

(2024–2025)

fra stortingsrepresentantene Une Bastholm, Rasmus Hansson og Sigrid Zurbuchen Heiberg

Dokument 8:260 S (2024–2025)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Une Bastholm, Rasmus Hansson og Sigrid Zurbuchen Heiberg om vern av nærnatur

Til Stortinget

Bakgrunn

Tilgang til nærnatur er viktig for folkehelse, tilhørighet, rekreasjon og livskvalitet på tvers av generasjoner – og det er gratis. Men med økende press på naturressurser og arealer er mange viktige friluftsområder ettertraktet for nedbygging.

Om lag 80 pst. av befolkningen i Norge bor i byer og tettsteder. Befolkningsveksten har vært stor de siste 20 årene og gir i enkelte områder et stort press på nærnaturen. Samtidig er det den nære naturen som folk bruker aller mest, og som er tilgjengelig for flest. Den nære naturen, som markaområder rundt byene og grøntområder nært der folk bor, er lett å bruke og gir tilgang til rekreasjon, fellesskap, livskvalitet og naturopplevelser for alle, uavhengig av hvor trangt man bor, eller hvor erfaren turgåer man er.

Tettstedene i Norge har gjerne utviklet seg i områder med rik jord og rikt biologisk mangfold. Å ta vare på naturen rundt byene er derfor viktig også for dyre- og planteliv. Naturområder i byene er i tillegg viktig for klimaberedskap og flomdemping.

Tilgang på nærnatur er ekstra viktig for barn. Undersøkelser fra Danmark (2013) viser for eksempel at en park som ligger inntil 300 meter unna, i gjennomsnitt brukes 2,7 ganger i uken. Bruken av parken synker til én

gang i uken når avstanden øker til 1 000 meter. Nærhet har med andre ord stor betydning for bruken av grøntområdene, særlig for barn og eldre. De fleste 5–6-åringer oppholder seg mindre enn 100 meter fra egen inngangsdør, og helt opp til 8-årsalderen er barns aksjonsradius i hovedsak mindre enn 200 meter. Liten aksjonsradius gjør at barna har færre venner de kan møte på egen hånd dersom trafikk eller andre barrierer setter begrensninger for barnas ferdsel. Det samme gjelder for andre grupper av befolkningen – særlig eldre har ofte en begrenset aksjonsradius. Trygg tilgang til nærnatur er derfor vel så viktig for eldre og andre med begrenset mobilitet.

Mens det er lett for et flertall i et kommunestyre å bygge ned nærnaturen i dag, er det langt vanskeligere for et flertall å gi den varig og sterkt vern for kommende generasjoner. Det er et paradoks. Trondheim kommunes ønske om å opprette en bynaturpark på Lade er et eksempel på dette. Området kvalifiserer ikke til vern innenfor dagens vernekategorier i naturmangfoldloven, men det er et svært viktig rekreasjonsområde og naturområde for lokalbefolkningen, som Trondheim kommune ønsker å verne for framtiden.

Når natur først er bygget ned, er den vanskelig å restaurere. Det trengs derfor enten en ny nærnaturlov, eller en ny hjemmel i naturmangfoldloven, som gir mulighet for kommuner til statlig vern av sin nærnatur av hensyn ikke bare til naturkvalitetene, men også den betydningen den har for byens befolkning.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g:

1. Stortinget ber regjeringen utrede og legge frem forslag til en lov om nærnatur som gir kommuner mulighet til statlig vern av markaområder og grøntarealer som er viktige for rekreasjon og friluftsliv for lokalbefolkningen.
2. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å opprette en egen vernekategori for bynaturparker i naturmangfoldloven.

10. april 2025

Une Bastholm

Rasmus Hansson

Sigrid Zurbuchen Heiberg